

3690

WIADOMOŚCI KRAJOZNAWCZE I TURYSTYCZNE

BIULETYN

INFORMACYJNY

POLSKIEGO TOW. KRAJOZNAWCZEGO

TOURING-KLUBU (P. T. K.).

Członkowie P. T. K. otrzymują biuletyn bezpłatnie, korzystają ze zniżek na kolejach i w schroniskach!

Rok III.

Warszawa, marzec 1932

№ 3 (16)

LITERATURA PRZEWODNIKOWA PO POLSCE DLA CUDZOZIEMCÓW.

W Nr. 7 (9) biuletynu P. T. K. z lipca 1931 podaliśmy w 60 pozycjach zestawienie literatury przewodnikowej dla cudzoziemców. Ubogą tę literaturę nietylko pod względem ilościowym ale częstokroć i jakościowym, omówimy w specjalnym artykule w *Ziemi*. Obecnie podajemy dalsze uzupełnienia bibliograficzne.

A. Ogólno informacyjna.

61. Guttry Aleksander dr, *Polens geistige Antlitz*. Eine kulturhistorische Skizze. 1931. Paris. Geb. & Wolff.

62. *Handbook of Poland*. 1925. Amer. Polish Chamber of commerce in the U. S. inc. 953. Third av. N. Y. 50 c.

63. Lewandowski H. i Sowa P., *Polen*. Land, Leute, Wirtschaft, Handel. Mit eine karte und einem Anhang: Verhältnis der Republik Polen zur Fr. St. Danzig. Toruń. Sowa. 1930. Str. 30 + 2 nlb + 1 mapka RM. 1.65.

64. Palewski J. P., *Ce qu'il faut connaître de l'ame polonaise*. Paris. Boivin & Cie Ed. 1929.

B. I. Przewodniki po całej Polsce i regionalne.

65. *guide, A short illustrated, over Poznań and surroundings Pomerania and Silesia*. Publ. by the Associat. of foerign traffic on the occasion of the Polish Nation. Exhibition. Poznań. Wiel. Tur. 1929. Str. 78 + 2 nlb + 1 plan.

66. Halama R., *Wojewodschaft Schlesien*. Verlag v. Johnes Buchh. Bydgoszcz. 1930.

B. II. Przewodniki kolejowe i automobilowe.

B III. Ulotki propagandowo-informacyjne.

67. *Cracovie. Ojców. Tatry. Pieniny*. Guide illustré pour les excursions organisées par la Société d'encourage-

ment du tourisme en Pologne. Cracovie. P. Z. Tur. 1929. Str. 24 + 12 tabl.

68. *Polen als turistischer Gebiet* (toż samo w jęz. franc.) Wyd. „Para”. Poznań. 1930.

69. *Pologne. Poland. Polen*. Varsovie. 1928. Publié por le Bureau Polonais de Tourisme („Poltur”). Trzy broszurki barwnie ilustrowane.

21. *Vistez la Pologne! Visit Poland. Besuchet Polen!* Warszawa 1931. Wydawn. Minist. Komunikacji (Polskie Koleje Państwowe). Str. 12. 22 il. i mapka. Toż samo w językach: czeskim, rumuńskim, estońskim, łotewskim, węgierskim i duńskim.

B. IV. Wrażenia turystyczne cudzoziemców.

C. Nasze miasta.

36. Karwicki Dunin St., *Promenade à travers le chateau de Łazienki*. Lwów. Warszawa. 1930. Str. 70 + 2 nlb Zł. 4.—

70. *Przewodnik po Warszawie dla cudzoziemców*. Guide pous les étrangers á Varsovie. W. 1930. Wyd. Wyst. Ruchomej Prób i Wzor. Przem. Kraj. Str. 79. Zł. 1.—

37. *Varsovie. Donnés statistiques, plan de la ville*. Publié par le Service Municipal de Statistique. 1929. (Toż samo w jęz. niemieckim).

D. Nasze góry i morze.

71. Zwoliński Tadeusz, *Zakopane*. Wyd. Zarz. Uzdrowiska, 1931, w językach: niemieck, francusk. i angielsk.

72. *Der Hafen von Gdynia*, hrsg. vom Baltischen Institut. Toruń. 1931. Toż samo w jęz. francusk. i ang.

73. Downarowicz D. *Gdynia Port.*, 1931. Nakł. Polsk. Ag. Telegr. Tekst angielski.

KOMUNIKATY RADY GŁÓWNEJ I ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO P. T. K.

Zjazd Delegatów i Jubileusz P. T. K. Wobec ustalenia terminów zjazdu na 1 maja, obchodu jubileuszowego na 2 i 3 maja b. r. Rada Główna prosi Zarządy Oddziałów: 1) o nadsyłanie sprawozdań za r. 1931 i programu działalności na r. 1932 w terminie do 15 marca; 2) o zaoferowanie czynnego udziału w uroczystościach jubileuszowych (z wykluczeniem przemówień).

Instrukcja programowa i wzór sprawozdania rocznego dla Oddziałów P. T. K. została wydana przez Radę Gł. w postaci broszury, którą w lutym r. b. przesłano do Oddziałów.

Posiedzenie Komitetu Redakcyjnego i Rady Redakcyjnej „Słownika Geograficznego Państwa Polskiego” P. T. K. W dniu 14 lutego b. r. odbyły się w siedzibie P. T. K. w Warszawie pod przewodnictwem prof. dra Eugenjusza Romera całodzienne obrady naczelných instancyj redakcyjnych *Słownika Geograficznego Państwa Polskiego* Rady i Komitetu Redakcyjnego. Podczas obrad przyjęto sprawozdanie naukowe i organizacyjno-finansowe za pierwszy rok (1931) pracy red. nac. prof. dra Stań. Arnolda,

wprowadzono zmiany regulaminowe, ustalające porządek organizacyjny. Ożywioną dyskusję wywołało zagadnienie alfabetycznego czy też regionalnego układu *Słownika*. Rada Główna P. T. K. wraz z Redaktorem Naczelnym, drem Stan. Arnoldem, stoi na stanowisku wydawania *Słownika* województwami według nowego podziału administracyjnego ze względu na warunki finansowo-organizacyjne. Komitet Redakcyjny postanowił, tytułem próby, opracować w ciągu najbliższych 6 miesięcy materiały dotyczące województw: Pomorskiego i Wołyńskiego (wzgl. Wileńskiego) i po doświadczeniach zebranych zdecydować ostatecznie, czy *Słownik Geograficzny* będzie wydawany alfabetycznie, obejmując całą Polskę, czy też kolejno województwami. Omówiony został szczegółowo kwestjonariusz do badań terenowych *Słownika*, na podstawie którego będzie na terenie zbierany materiał opisowy miejscowości dla Redakcji wydawnictwa. Przyjęto również zasady, że *Słownik* obejmie: 1) Polskę dzisiejszą oraz terytorja znajdujące się poza Polską, posiadające przynajmniej 5% ludności polskiej, 2) terytorja na zachodzie, sięgające granicy Polski Bolesława Krzywoustego z r. 1138, na wschodzie i północy, pokrywające się z granicą Polski z r. 1772, 3) ziemie między granicą 1772

a największą granicą Państwa Polskiego z w. XVII, 4) ziemie, znajdujące się poza powyższymi granicami, a będące kiedykolwiek związane z Polską.

Dążeniem Redakcji Słownika i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego jest, aby wydawnictwo zaczęło się ukazywać za dwa lata, całość zaś ukończona została na 25-lecie restytucji Państwa Polskiego.

Prace nad Słownikiem Geograficznym w prasie. *Dziennik Urzęd. Kurat. Okr. Szk. Lwowski* (Nr. 12 z 25-XII-31, str. 721-3) zamieszcza informacje Lwowski Komisji Region. W sprawie zbierania nazw do *Słown. Geogr. Pań. Polsk.* W Nr. 1 z 5-I-32 *Dzienn. Urzęd. Kurat. Okr. Szk. Warsz.* (str. 7) zamieszczony został okólnik p. Kuratora w sprawie pomocy w pracach P. T. K. nad *Słownikiem*. W Nr. 1 z r. b., str. 22-35 *Polskiej Oświaty Pozaszkolnej* zamieszczone zostały: instrukcja dla zbierania nazw geograficznych oraz kwestionariusz dla badań terenowych *Słownika*.

Polski Touring Klub pismem z dn. 13-II 1932 r. L. 187/AM zawiadomił Radę Główną P. T. K., że: „na posiedzeniu Zarządu Głównego Polskiego Touring Klubu w dn. 12-II 1932 omawiana była sprawa fuzji z Polskiem Towarzystwem Krajoznawczem, przyczem Zarząd P. T. Klubu jednomyślnie postanowił, że w interesie polskiej turystyki leży jaknajszystsze połączenie obu powyższych Towarzystw i udzielił w tej mierze instrukcji swym członkom zarządu, prowadzącym pertraktacje w sprawie fuzji. Treść powyższej uchwały ogłoszona będzie w prasie”.

Zjazd Delegatów Związku Polsk. Tow. Turystycznych odbędzie się w dn. 6-III-1932 o godz. 10 w lokalu własnym przy ul. Żórawiej 9 m. 1 (tel. 9-41-42). Zebranie

poświęcone będzie sprawozdaniom Zarządu za r. 1931, zmianie statutu oraz programowi pracy na r. 1932.

Doroczne Walne Zgromadzenie Oddziału Warszawskiego P. T. K. odbędzie się we środę 30 marca r. b. o godz. 20 w sali odczytowej P. T. K. przy ul. Karowej 31 z nast. porządkiem obrad: 1. Zagajenie i wybór prezydium zgromadzenia.—2. Odczytanie protok. zesłorocznego zgromadzenia.—3. Sprawozdanie z działalności Oddziału za r. 1931.—4. Sprawozd. finansowe za r. 1931.—5. Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej.—6. Program działalności w r. 1932.—7. Projekt budżetu na r. 1932.—8. Wybory uzupełniające do Zarządu.—9. Wybór Komisji Rewizyjnej.—10. Wolne wnioski.

U w a g a! § 15 regulaminu Oddz. miejscowych P. T. K. brzmi: „Wnioski członków mają być na trzy dni przed Walnem Zgromadzeniem przedłożone Zarządowi na piśmie. Wnioski nagłe mogą być przedmiotem obrad, gdy za nagłością oświadczy się 2/3 obecnych”.

Ulgi dla członków P. T. K. Za okazaniem opłaconej legitymacji za bieżący kwartał, członkom P. T. K. przysługują zniżki następujące:

1. — 20% zniżki przy kupnie okularów, binokli oraz oprawek i szkielek w firmie: Ryszard Łączyński, optyk. Warszawa, Fabryczna 28.

2. — 66% od biletów wstępu do Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie, ul. Chmielna 52.

Skrzynka życzeń członków P. T. K. Zarząd Oddz. Warszawskiego P. T. K. umieścił w lokalu swym, na korytarzu: „skrzynkę życzeń członków P. T. K.” Sz. Członkowie proszeni są o nadsyłanie do skrzynki życzeń i uwag, związanych z działalnością P. T. K.

Z ŻYCIA OKRĘGÓW I ODDZIAŁÓW P. T. K.

Grudziądz. Oddział wydał świeżo pracę swego prezesa, ks. d-ra. Wł. Łęgi p. t.: *Madera, Marokko, Hiszpanja*. Jest to barwny opis wrażeń z wycieczki lądowo-morskiej, odbytej przez autora. Obejmuje 134 str. i 53 ilustr. Cena 3 zł. 40 z przes. 3 zł. 60. P. K. O. 207.084. (ks. Łęga, Grudziądz). P. T. K. Oddział w Grudziądzu, Lipowa 28.

Kraków. Zarząd Oddziału, pragnąc zaznajomić szersze warstwy społeczeństwa z zabytkami Krakowa, ważniejszymi zakładami przemysłowymi oraz krajobrazem miasta i najbliższej okolicy, organizuje cykl wycieczek, pod kierunkiem znanych historyków sztuki i geografów. Cykl pierwszy obejmie zabytki na Wawelu i w muzeum, drugi (w maju i czerwcu) krajobraz miasta i okolicy zakłady przemysłowe oraz kościoły. Program I cyklu tej godnej wysokiego uznania inicjatywy, podajemy w kalendarzyku krajoznawczym.

Nowogród n. Narwią. Staraniem Oddziału Kurpiowskiego odbył się w Łomży w dn. 10. I. b. r. Wieczór Kurpiowski, widowisko regionalne, naukowe i literacko-artystyczne z muzyką, tańcami i śpiewami pod kierunkiem fachowym p. A. Chętnika, prezesa Oddziału.

Poznań. Oddział w styczniu zorganizował wycieczki do: Ostrowia Tumskiego (55 ucz.), Ratusza, starych domów i pałaców na Starym Rynku oraz do Kaplicy Krwi Pana Jezusa (175 ucz.), na stary cmentarz ewangelicki, do zboru kalwińskiego, na basztę gotycką przy ul. Podgórej i do kościoła Farnego (97 ucz.) do Straży Pożarnej, na Górę Przemysławia, do kościołów Franciszkańskiego i Św. Marcina (130 ucz.), do Muzeum Wielkopolskiego (40 ucz.) Ogółem 5 wycieczek, 500 ucz. Akcją wycieczkową kieruje sekretarz Oddziału, p. Jaśkowiak.

KALENDARZYK KRAJOZNAWCZY.

WYCIECZKI.

Oddział P. T. K. w Warszawie.

- 6.III. Zamek Królewski — p. Jan Szczepkowski.
 - 13.III. Biblioteka Narodowa — p. Hel. Marcoin.
 - 13.III. Instytut Propagandy Sztuki — p. St. Gabryszewski.
 - 20.III. Sejm i Senat — p. Zdz. Frydrychewicz.
 - 20.III. T-wo Zachęty do Sztuk Pięknych — p. St. Gabryszewski.
 - 25-28.III. Beskidy Śląskie — p. Stan. Lenartowicz.
 - 28.III. Wydma Łuże — p. Stan. Gabryszewski.
 - 3.IV. T-wo Zachęty do Sztuk Pięknych — p. Zdz. Frydrychewicz.
 - 3.IV. Ciepłarnie w Ulrichowie — p. Zdz. Frydrychewicz.
 - 3.IV. Gimnazjum im. Króla Stef. Batorego — p. M. Grujanka.
 - 10.IV. Biblioteka Przeździecki — p. M. Grujanka.
 - 10.IV. Instytut Wychowania Fizyczn. oraz Bielany — p. Stan. Gabryszewski.
 - 17.IV. Raszyn, Falenty i Pęcice — p. Stan. Gabryszewski.
 - 17.IV. Instytut Propagandy Sztuki — p. Zdz. Frydrychewicz.
- Wycieczki wakacyjne: w lipcu r. b. parotygodniowa wycieczka do Rumunii (Alpy Siedmiogrodzkie i wybrzeże Morza Czarnego). Wycieczkę prowadzi p. Stan. Lenartowicz.

Oddział P. T. K. w Krakowie.

- Cykl. I: w każdą niedzielę o 11, przed południem.
- 14. II. Katedra na Wawelu, prow. Dr. Łukaszewicz.

- 21. II. Zamek na Wawelu, prow. Dr. Sarjusz Zaleski.
- 28. II. Biblioteka Jagiellońska, prow. Dr. K. Dobrowolski.
- 6.III. Muzeum Narodowe, prow. Dr. Buczkowski.
- 13.III. Muzeum Czartoryskich: a) Muzeum, prow. Dr. Gąsiorowska. b) Biblioteka, prow. Dr. Lepszy.
- 3.IV. Muzeum Przemysłowe, prow. Dyr. Tor.
- 10.IV. Muzeum Etnograficzne, prow. Dyr. Udziela.
- 17.IV. Akademia Umiejętności: a) Muzeum Zoologiczne, prow. Dr. Fudakowski. b) Muzeum Archeologiczne, prow. Dr. Żurowski.
- 24.IV. Muzeum Czapskich prow. Dr. Boniecka.

Punkt zborny każdorazowo na miejscu o godz. 11, przed połudn. punktualnie. Zmiany w programie zastrzeżone. Opłata 50 gr. od osoby.

ODCZYTY.

Oddział P. T. K. w Warszawie.

- 2.III. *Wycieczka archeologiczna po Grecji* — p. dyr. A. Lauterbach.
- 9.III. *Roślinność przy małych siedzibach* — p. prof. Edm. Jankowski.
- 16.III. *Odrębność gospodarza Równiny Polskiej wśród europejskich równin pomorskich* — p. inż. G. Sippko.
- 30.III. Zgromadzenie Walne Oddziału Warszawskiego.

Redakcja i Administracja w Warszawie, ul. Karowa 31, tel. 642-50.

Redaktor odpow.: **Aleksander Patkowski.**

Wydawca: **Polskie Tow. Krajoznawcze.**